

A hősiesség kísértése

Lekció: 2Móz. 17.1-7/Textus: Mt. 4. 5-7 (1-11)

2014. február 9.

Mára a kísértés olcsóvá lett kifejezés. A lényege: miért vagy olyan szűkmarkú magadhoz, engedj a kísértésnek, és add meg magadnak, amit megérdemelsz. És ha ez lenne a kísértés, akkor a lehető legjobb dolog, hiszen abban segít, hogy kilépjünk mindenféle görcsökből, felesleges korlátokból, és végre élvezzük a szabadságot, a jót, az életet. A kísértés felszabadít!

Jézus történetében a kísértés ennek éppen az ellentéte. Arra irányul, hogy meglopjon, kifosszon, elvegye mindazt, ami vagy és ami lehetnél. Jézus nyilvános szolgálata, küldetése megkezdése előtt, amikor Keresztelő János megkereszteli, különleges és csodálatos esemény részese. Amint feljön a vízből, Isten Szentlelke leszáll rá, majd az Atya szól hozzá: „*Ez az én szeretett Fiam, akiben én gyönyörködöm.*” (Mt. 3.17) Ez a küldetésre való felhatalmazás, megerősítés pillanata. Mintha azt mondaná az Atya: most, hogy engedelmeskedtél nekem, és magadra vetted a bűnök bocsánatának keresztségét (te, aki igaz és tökéletes vagy), és ezzel elindultál az elveszett emberiség megváltásának az útján, én megerősítelek. Te az én Fiam vagy, gyönyörködöm benned, és mérték nélkül bocsátom rád a Szentlelket, aki felken, felhatalmaz a küldetésed betöltésére. Végig veled leszek, szememmel foglak tanácsolni téged, gyönyörködöm benned, mint gyermekemben, miközben te az irántam való engedelmességből végigviszed azt, ami ott van szívem, lényem legmélyén: szeretetből megváltani és visszaölelni magamhoz mindent embert. Erre választottalak, erre küldelek.

És akkor jön a kísértő... Miért? Azért, hogy ezt a csodálatos, de nehéz küldetést megakadályozza. Jézust, az Isten Fiát a Szentlélek a pusztába vezeti, és ez a próba ideje. Vajon meg tud-e állni az Isten iránti engedelmességben, bizalomban, hitben? Vagy az lesz vele, ami Isten gyermekével, Izrael népével, akik a pusztai vándorlásban kudarcot vallottak? Megjelenik a Sátán, hogy eltérítse őt. A harc valóságos, a tét óriási: betölti-e küldetését? A kísértés tétje mindig ez annak, aki Isten gyermekévé lett a Krisztusban. Nem morális bukás, hanem a küldetésben való megmaradás. Megmaradunk-e az istenfiúság szabadságában és bizalmában? Betöltjük-e a küldetésünket? Azzá leszünk-e, akivé Isten alkotott és Krisztus megváltott? A test kísértéséről korábban beszéltünk, ma a hősiesség kísértése van soron. Lássuk hát először kísértésünket Jézus kísértése fényében, majd győzelmünket Jézus győzelme fényében.

I. Jézus kísértése és a mi kísértésünk

Hadd elevenítsem fel Kálvin János gondolatát, amely Jézus megkísértését és a mi kísértéseinket összekapcsolja: *"A mi üdvösségünket támadta tehát akkor Krisztus személyében... valamennyi hívő nyilvános képviselőjében kísértetett meg Krisztus."* (Kálvin János, Evangéliumi harmónia I. 142) Amikor a gonosz el akarja téríteni Krisztust küldetésétől, hangsúlyozza Kálvin, akkor az értünk való küldetését, üdvösségünk megszerzését támadja. Jézus harca tehát értünk van, és ezért nemcsak minta a számunkra, hanem sokkal több. Azt látjuk, aki már akkor harcol értünk, amikor

mi még a színen sem vagyunk. De a kísértése így is a mi kísértésünk! Ugyanakkor Jézus valóságos ember, és ahogy a gonosz őt támadja, úgy támad minket is, ezért erre is figyelemmel kell lennünk. Először a kísértés módját, majd annak tartalmát vizsgáljuk.

„Ezután magával vitte őt az ördög a szent városba, a templom párkányára állította, és így szólt hozzá: 'Ha Isten Fia vagy, vesd le magadat, mert meg van írva: Angyalainak parancsot ad, és azok tenyerükön hordoznak téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőbe.'” Az első dolog, amit látnunk kell, hogy a kísértés bennünk, a gondolatainkban, a képzeletünkben zajlik. Jézust nyilvánvalóan nem fizikai értelemben vitte az ördög a jeruzsálemi templom magaslatára. Látomásszerűen történik vele mindez, a képzeletében éli át. Ne gondold, hogy akkor ez nem valóságos, hiszen a képzeletben nem lehet leugrani és elpusztulni. Mindannyian tudjuk, hogy a képzeletben megragadó, velünk maradó gondolatból hogyan lesz cselekvés. Sőt, a legtöbb cselekvés nem a pillanat műve, hanem valamilyen gondolatból fakad. Jézus képzeletben ott áll a magaslaton, és teljes erővel átéli, hogy leugorhatna. És ha az ördög nem kispályás játékos (és nem az), és a kísértés valóságos (és az), akkor értenünk kell, hogy Jézust valóságosan húzza a gondolat: le kellene ugrani. És sokan tudjátok, miről beszélek, hiszen Jézus kísértése a mi kísértésünk. Néhányan nagyon jól tudjátok, hogy milyen ereje van ennek, hiszen benned is hasonló történések zajlanak. Harcolsz azzal, ami a gondolataidban, a képzeletedben játszódik. Ennek gyakori formája az, hogy mintegy kívülről látod magadat, és játszol el az „ugrás” (bármit is jelentsen ez neked ebben a pillanatban) gondolatával. A másodperc tört része alatt lezajlik ez az emberben, mert így működik az agyunk. Természetesen nem minden képzeletbeli út az ördögtől való, hiszen az egészséges képzelet, fantázia elengedhetetlen része az életünknek. Sőt, Isten is gyakran a megszentelt, szabaddá tett képzeleten keresztül viszi végbe a maga dolgait általunk. De ahogy szárnyalhat a képzeletünk Lélek által, úgy meg is nyomoríthat az ördög kísértése. Az első dolog tehát a kísértéssel kapcsolatban, hogy kulcsfontosságú a képzeletünk, a gondolkodásunk. Belül dúl a harc...

A másik megjegyzés a kísértés módjáról, egy igen meglepő részletre vonatkozik. Az ördög szentírási idézettel támadja Jézust. Mivel Isten megígérte (a 91. zsoltárban), hogy angyalaival vigyáz a benne bízókra, ha Isten Fia vagy, ugorj le. Ez Isten szava, Isten ígéje, amit a gonosz kicsavar, eltorzít, felhasznál. Hogyan? Beszéljünk a kísértés tartalmáról.

Miért és hogyan kísértés Jézus számára, hogy ugorjon le a templom párkányáról? Ha ő valóban Isten Fia, biztosan képes arra, hogy teljes bizonyossággal megvallja azt a fizikai védelmet, amit Isten a 91. zsoltárban a benne bízóknak ígér. Miért ne próbálná ezt ki azáltal, hogy ráveszi Istent, sőt, kikényszeríti Istentől, hogy cselekedjen? De menjünk mélyebbre ezen gondolat mentén, mert többről van szó, mint arról, hogy így próbára tegye Istent. Jézus, amikor elindul nyilvános szolgálatába, mindent maga mögött hagy. Család, munka, megélhetés – mind mögötte. Egyedül az Atyára bízta magát, mint Isten gyermeke, azért, hogy betöltsen a küldetését. Elviszi a Lélek a pusztába, megkísértetik, és egy győzelmet már aratott. Túl van a test kísértésén. Rábízta saját testi szükségéit is az Atyára, nem irányítja őt az éhség, nem uralja a pillanatnyi szükség. De ha már mindezt megtette, most itt a lehetőség, hogy az Atya is megtegye a magáét. Ha Jézus sértetlenül levitorlázik a templom magaslatáról az ott lévő emberek szeme láttára, akkor abban a pillanatban hős lesz. Akkor valami hatalmas történik, és mindez azért, hogy higgyenek neki, mint Isten Fiának. Nem magáért,

hanem Istenért, Isten ügyéért, a küldetésért. Nem lenne ez logikus lépés? Nem a küldetését segítené elő? Ezt nevezem a hősiesség kísértésének.

Megcsapott-e már bennünket ennek a szele? A nagyság, a hősiesség kísértése. Amikor a „jó ügy” ügynökének álruhájában jelentkezik be a gonosz. C.S. Lewis Perelandra c. regényében ezzel találkozunk. Egy képzeletbeli bolygón játszódnak az események, ahol a bűneset előtti, édenkerti állapothoz hasonló helyzetben találjuk az első emberpárt. Megjelenik a gonosz, aki arra akarja rávenni az asszonyt, hogy átlépje a Maleldiltől (Istentől) való korlátot, az ő tilalmát. C.S. Lewis zseniálisan adja elénk, hogyan célozza meg a kísértő azt, amit itt hősiességnek nevezek. Így szól a gonosz az asszonyhoz: *„A legmélyebbről fakadó vágyad e pillanatban, hogy engedelmeskedj neki, hogy mindig az legyél, ami most: az ő állatkája, apró gyermeke. Innen nagyon nehéz kivezető utat találni. Olyannyira, hogy csak a nagyok, a nagyon nagyok, nagyon bölcsék, nagyon bátrak merészkednek elindulni rajta, el ettől a kisszerűségtől, amiben most élsz, az ő tilalmának sötét hullámán keresztül a valódi életbe, a mély életbe, annak minden örömebe, ragyogásába és keménységébe.”* (Perelandra, 152) Légy hős! Leanne Payne a következő módon ír ugyanerről: *„Lelkünk kísértője e pillanatban is így beszél hozzánk: azt akarom, hogy úgy lásd magadat, mint aki maga mellett jár. Azt akarom, hogy megszülessen benned egy olyan szentimentális kép magadról, amelynek alapján magadat nemesnek, nagynak, vagy éppen tragikusnak látod. Azt akarom, hogy egy olyan drámai képre tegyél szert önmagaddal kapcsolatban, amelynek alapján te vagy mindenek középpontja – és sajnáld magadat, amikor ez nem valósul meg.”* (Leanne Payne, Healing Presence 72) A képzelet hatalma, a hősiesség kísértése. Amikor nemes akarsz lenni, hősiesség, odaadó, áldozatos... és ez rólad szól.

Az ilyen értelmű nagyság, jóság – abszolút ördögi tud lenni. A legtöbb elnyomó és diktátor meg volt arról győződve, hogy a legjobbat teszi az emberekkel. Nem kell keresztyén/hívó embernek lenni ahhoz, hogy ezt belássuk. Aki hős akar lenni, aki ezzel a belső képpel él, hogy ő valami hatalmas jót fog tenni másokért, és ebben tetszeleg, egyre inkább önmagában gyönyörködik, és egyre veszélyesebbé válik. Önmaga jóságának, áldozatos voltának, nemes lelkiségének foglya lesz. Önmaga saját magáról alkotott képének a rabja. Ez lehet a jószándékú humanisták csődje, és ez sokkal inkább fenyegeti a (jólelkű) nem keresztyéneket, mint a keresztyéneket. Ennek magyarázata az, hogy a keresztyének tudnak szívük alapvető romlottságáról, hiszen hitük középpontja az, hogy annyira súlyos a bűn, hogy nem kevesebb, mint Isten Fia kereszthalála szükséges ahhoz, hogy megváltást nyerjenek. Tudják jól, hogy nem lehetnek elég nagylelkűek, elég nemesek, elég jók ahhoz, hogy Isten elfogadja őket, illetve hogy szabad lelkiismerettel éljenek. Értik, hogy amikor Jézus megkeresztelkedik, őket képviseli a bűnbánat és megtérés jelében, amikor kísértést szenved, értük áll meg, és amikor meghal, helyettük hordozza az ítéletet. Az ebből fakadó hála hatalmas, de nem feledteti velük, hogy az ember szíve könnyen becsapható.

Ezt azonban újra és újra hangsúlyoznunk kell, mert a hősiesség kísértése – mindezekkel együtt - bennünket, keresztyéneket is elér. A nagyság, a jóság, az ambíció Istenért Isten szolgálatában jelenik meg. Ugrok, Uram, érted, a te ügyedért, te pedig legyél szíves küldjed angyalaidat, hogy hős lehessenek. Érted, Uram, csak érted, a te ügyedért... Mert minden mást már magam mögött hagytam. Figyelj jól, amikor nagy

dolgot akarsz tenni az Úrért, amikor úgy érzed, most kell cselekednie: valóban így van-e? Ő mondta – vagy pedig emberi ambíció, esetleg ördögi kísértés van mögötte?

Az igazi hős sohasem akar hős lenni. Sohasem a maga nagyságával, saját nemeslelkűségével, erős hitével van elfoglalva. Egyszerűen csak elvégzi, ami rá bízott, megy, ahova a szíve viszi. Engedelmes és egyszerű. Hogyan áll meg Jézus a hősiesség kísértésével szemben?

II. Jézus győzelme és a mi győzelmünk

„Jézus ezt mondta neki: *'Viszont meg van írva: Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet!'*” Ige igével szemben. Mit mond ez Jézus győzelmének a módjáról? Képzelet és Szentírás. Ahol és ahogyan kísérti az ördög, ott és úgy áll ellen és jut győzelemre Jézus. Jézus a megtámadott gondolatai között emlékezik, és előhív egy olyan bibliai igazságot, amely megvilágítja a helyzetet, és leleplezi azt, ahogyan az ördög Isten igéjét kifordítva támadja őt. Ez a megszentelt értelem, a megújult gondolkodás titka. Erről mondja azt Pál apostol, hogy ejtsünk foglyul minden gondolatot a Krisztus iránti engedelmességre (2Kor. 10.5). Nézzétek, hogy Jézusban egyrészt ott van az Isten igéje (azaz olvasta, hallotta, belé ivódott), másrészt különbséget tud tenni a kicsavart és a helyén mondott ige között. A gondolkodásnak, a képzeletnek ez a megújulása mindenki számára elérhető Krisztusban, az ige és a Szentlélek munkája által.

Lássuk részletesebben, mit jelent Jézus válasza. „*Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet!*” Mit is jelent ez? Jézus szavai mögött Izrael pusztai vándorlásának egyik legszomorúbb eseménye áll, amelynek hatása végig vonul a Biblián. Amikor Isten kiszabadította népét Egyiptomból, átvitte őket a Vörös tengeren (ami a keresztség jele az Újszövetségben), a nép fellázadt Mózes és Isten ellen, mondván, nincs vizük. Mózes Istenhez kiált, aki a kősziklából adott inni a népnek. A történet így zárul: „*így kísértették az Urat: Közöttünk van-e az Úr, vagy sem?*” (Ex. 17.7) Így tették próbára Istent: itt vagy, vagy nem vagy itt? Jézus megszentelt és a Lélek által megvilágított képzelete azonnal tudja: ha ő ugrik, az Isten megpróbálása, Isten vizsgálata. Ha ő hős akar lenni, azzal Istent kényszerítené, az nem más, mint hogy ő diktálná a feltételeket. Márpedig ha Jézus azt hallotta, hogy te vagy az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, akkor csak és kizárólag bizalomra épülő kapcsolatban állhat az Atyával, amely bizalomnak nincs szüksége a kipróbálásra. Nem kell hősnek lennie, nem kell Istent rávennie arra, hogy cselekedjen, mert elég annyi, hogy tudja, valóban Isten gyermeke, akiben az Atya gyönyörködik. Igen, az Atya később több alkalommal is megőrzi, amikor még idő előtt el akarják pusztítani, mert valóban angyalait küldi a benne bízók mellé. De a gonosz ott ferdít, hogy arra akarja Jézust rávenni, hogy mesterségesen idézze elő a krízis helyzetet.

Mit jelent ez nekünk? Azt, hogy az istengyermeki egyszerűséget, bizalmat és engedelmisséget választjuk Isten kipróbálása, helyzetbehozása helyett. Azt, hogy ahelyett, hogy azt mondanánk neki, most bizonyítsd, hogy itt vagy, annyit mondunk, köszönöm, hogy a gyermeked vagyok, rád bízom és rád bízom magam. Ahelyett, hogy nagy dolgokat, hősies tetteket szeretnél véghezvinni (akár Istenért), elég most annyi, hogy Fiában, Krisztusban gyermekévé fogadott. Vagy a másik oldalról nézve: ahelyett, hogy azon sajnálkozol, hogy te soha semmi nagy dolgot nem fogsz véghezvinni, mert nincsenek olyan képességeid (és ez is a magadról alkotott kép rabsága), elfordulsz ettől

az énközpontúságból, és odafordulsz ahhoz, aki azt mondja: te vagy az én szeretett Fiam, benned gyönyörködöm. Nem hős akarsz lenni, vagy nem azon aggódsz, hogy soha sem leszel hős, hanem csak annyit akarsz, hogy Isten gyermekeként betöltsed a küldetésed ebben a világban. És ez bőven elég, és sokkal több, mint amit bármikor el tudsz képzelni magad számára, vagy mint amitől rettegsz, hogy sohase leszel rá képes.

Lehetséges-e ez? Izrael, mint Isten gyermeke, kudarcot vallott a pusztában. Perelt az Úrral, zúgolódott, próbára tette, nem bízott. Éppen ezért olyan fontos, hogy Máté evangélista úgy adja eléink Jézust, mint az igazi Izraelt, mint Isten hűséges gyermekét, aki ugyanúgy megkísértetett a pusztában. Isten egész népe érthette, hogy ami nem sikerült nekik, abban győzelmet vett Jézus. És ez ugyanígy igaz ránk nézve. Ami nem mehet nekünk, azt értünk, ránk nézve megtette Jézus. Ahol elestünk mi, ott állva maradt ő. Sőt, amikor kudarcot vallunk holnap, akkor is igaz lesz, hogy ő értünk és ránk nézve töltötte be a küldetését, és végezte el szabadításunkat. Ezért most nézz fel Jézusra! Az úrvacsorai közösség annak megélése, hogy ő a helyünkre lépett a kereszten, és mi az ő helyére léptünk istenfiúságában. Ő elhordozta az ítéletünket, hogy mi részesedjünk gyermekségében. Ő elment értünk oda, ahol az Atya nemet mondott rá, és elhagyta őt, hogy minket eljuttasson oda, ahol azt halljuk a Szentlélek erejében: te vagy az én szeretett gyermekem, benned gyönyörködöm. Örömhírt hirdetek: nem kell hősnek lenned, már Isten gyermekévé lettél! Bízz benne! Ámen!

Lovas András